

Innovative anskaffelser

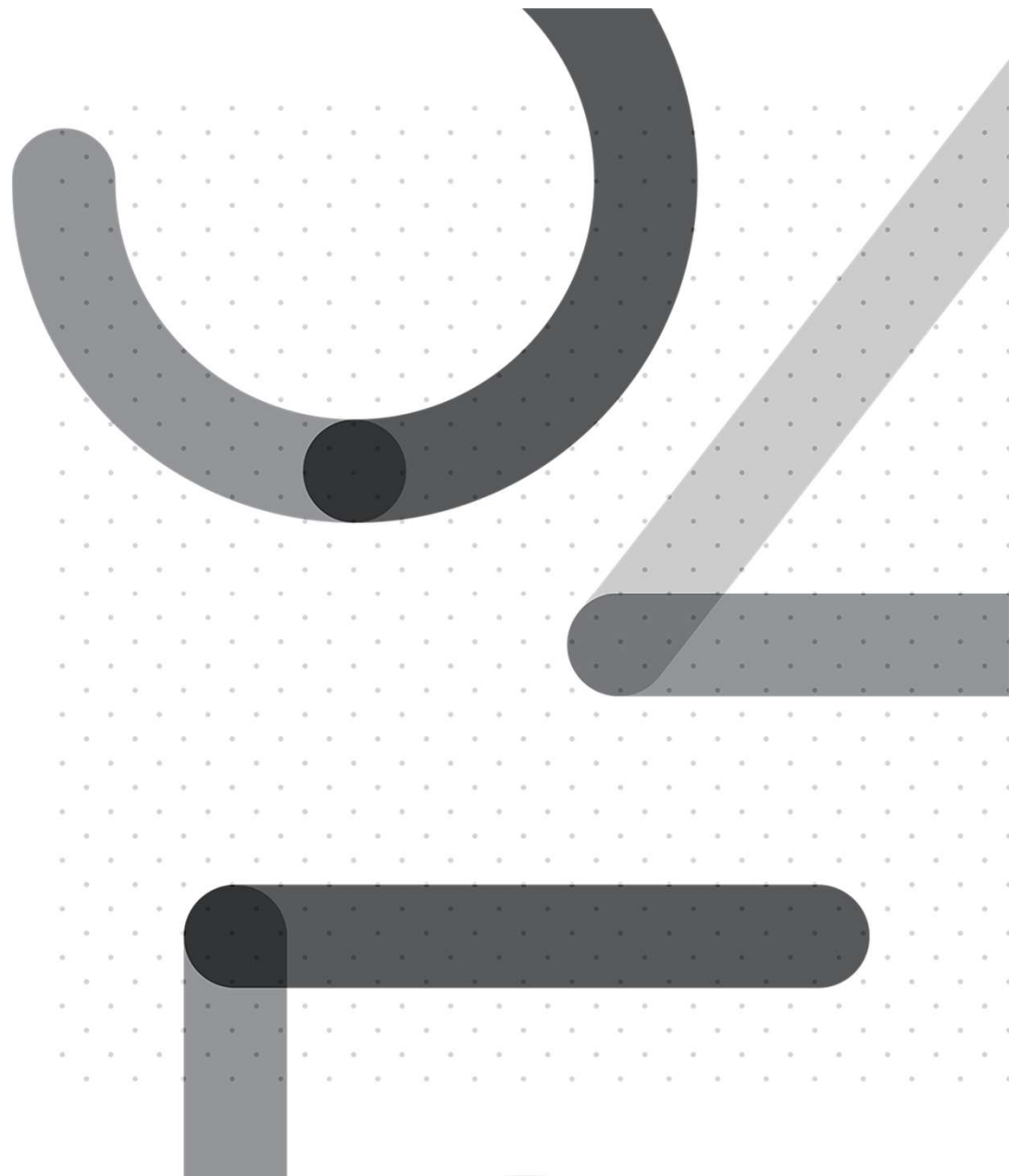
Nasjonalt program for
leverandørutvikling

Innovative anskaffelser gir muligheter

Startprogram Leverandører

Bergen 31. oktober 2018

Program

- ✓ Velkommen
- ✓ Litt om hva vi gjør som program og hva det betyr for leverandørene? (før lunsj)
- ✓ Hva er en innovativ anskaffelse?
- ✓ Hvordan komme i posisjon?
- ✓ Hvordan gjennomføres en innovativ anskaffelse, og hva er leverandørenes «rolle»?
- ✓ Felles anskaffelser
- ✓ Utvikling og virkemidler
- ✓ Hvordan komme i posisjon og nyttige tips

Hva er en innovativ anskaffelse?

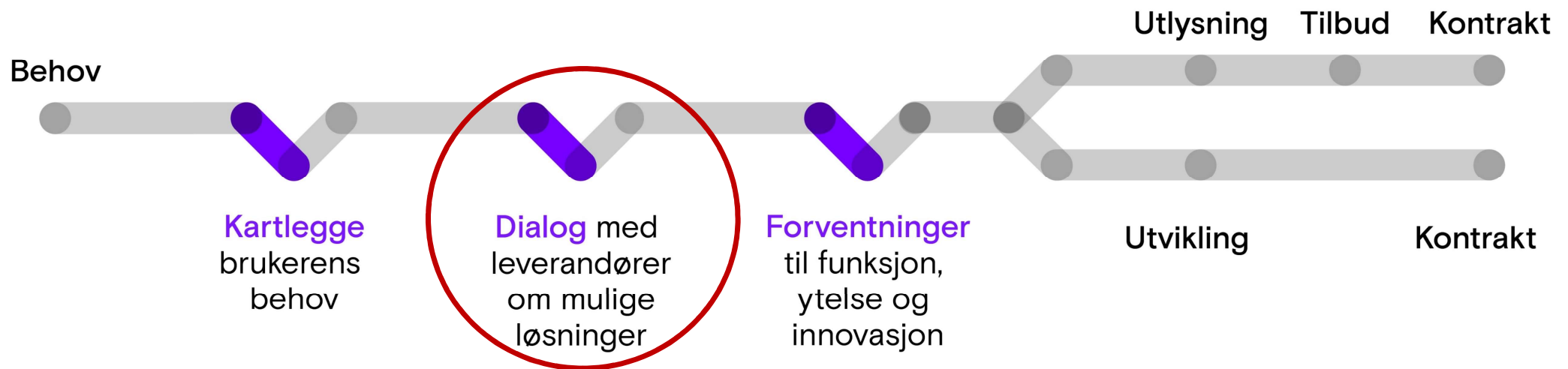

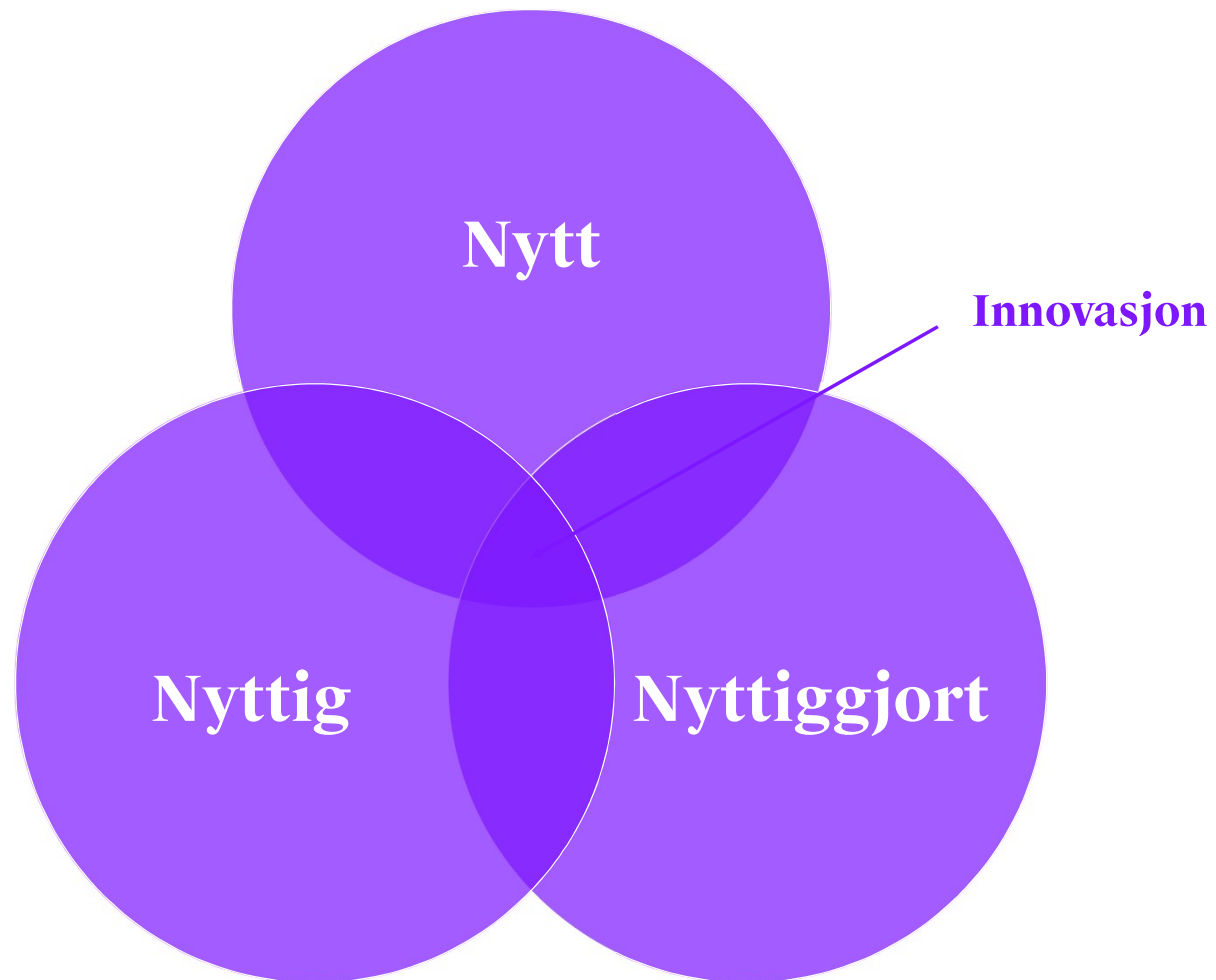
Dagens
situasjon

Ønsket
situasjon

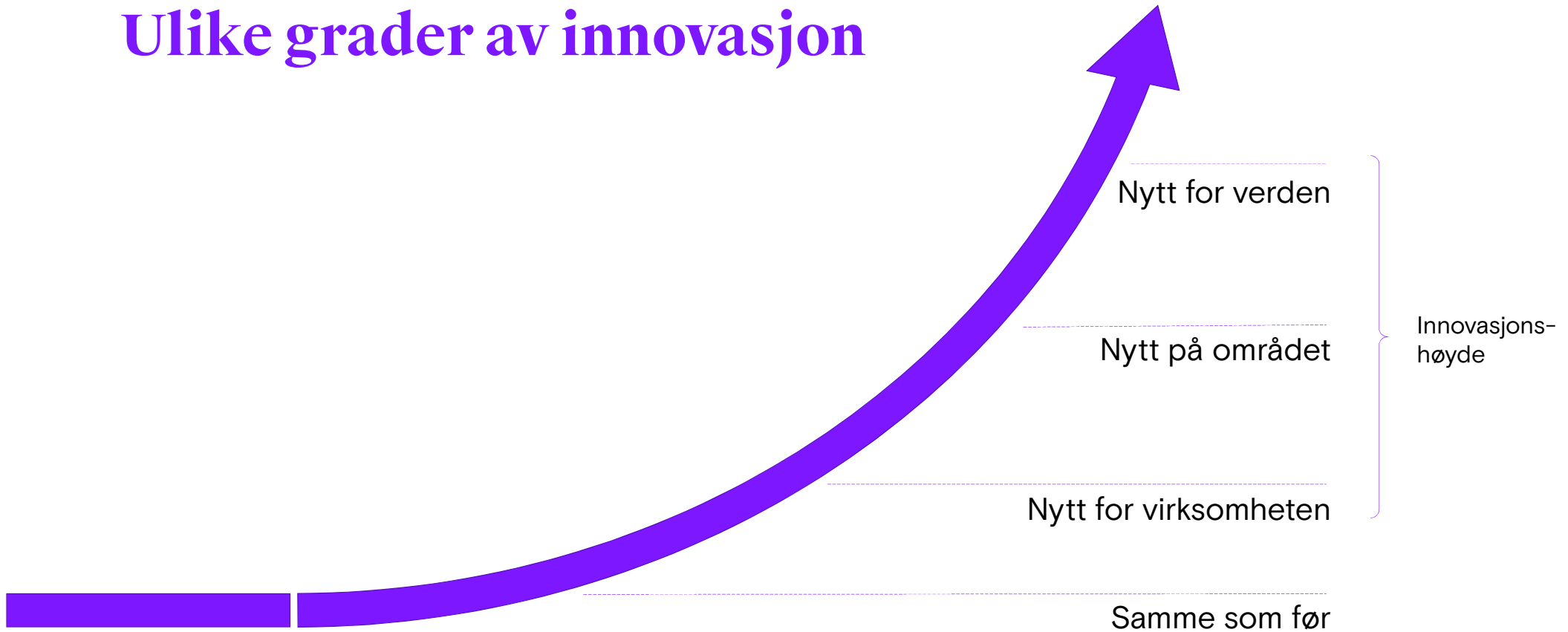
Innovative anskaffelser
kan tette gapet

Innovativ anskaffelse

Ulike grader av innovasjon

Fosen kommune

Energismart flerbrukshus

Fosnes kommune bygget energismart flerbrukshus på Jøa med basseng, kunstisbane, treningsrom, bibliotek, skytebane og kafe. Utviklet integrert teknisk anlegg med fornybar energi fra geovarme, solvarme og CO₂-varmepumpe som gir effektiv og energiøkonomisk drift av et flerbrukshus.

Resultater

CO₂ utslipp

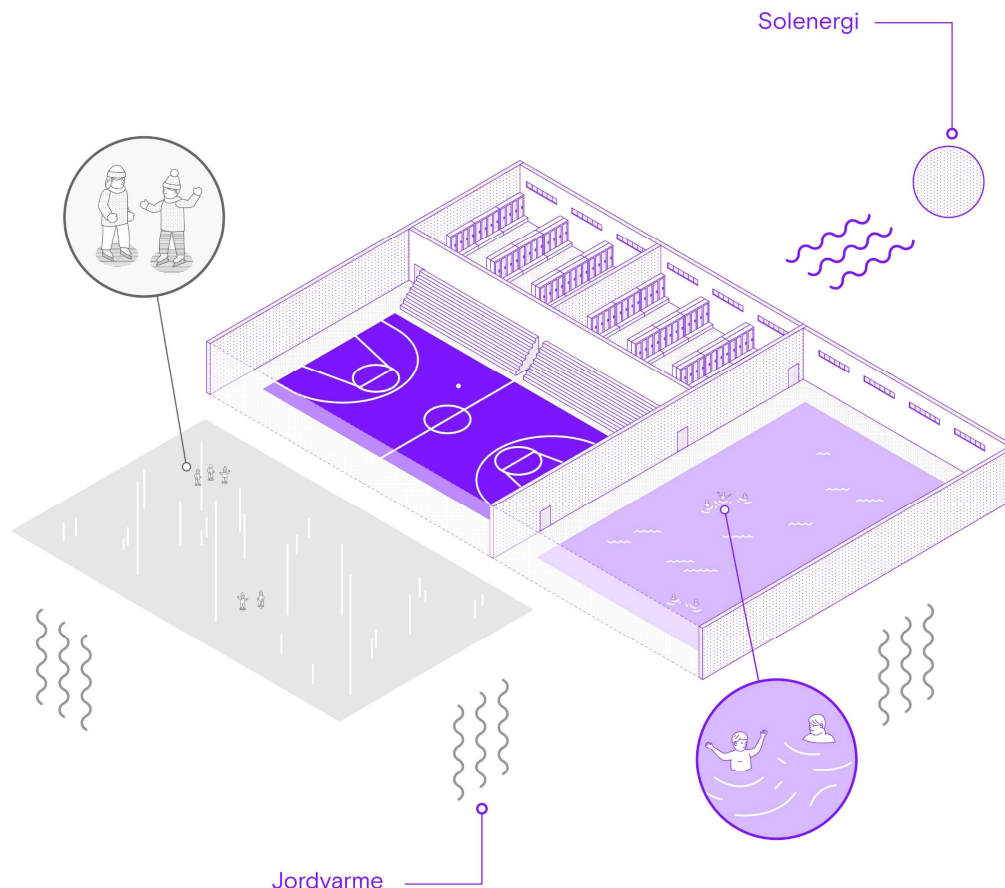
35 tonn reduksjon
per år

Driftskostnader

55% reduksjon

Næringsvekst

7 nye stillinger
og økt konkurransekraft for VVS-leverandøren

Prosessen:

1

Vurdere behov

Fosnes kommune ønsket å utfordre leverandører på framtidsrettede løsninger og et bygg med bærekraftige vedlikeholds- og driftskostnader. Målet var at det nye flerbrukshuset skulle bli et kostnadseffektivt bygg, også i driftsfasen.

2

Dialog med markedet

Dialogkonferanse ble gjennomført i Namsos januar 2014. Påfølgende én-til-én-møter ble avholdt noen uker senere. Deltok på markedsdialogen til Asker kommune for Holmen svømmehall

3

Gjennomføring

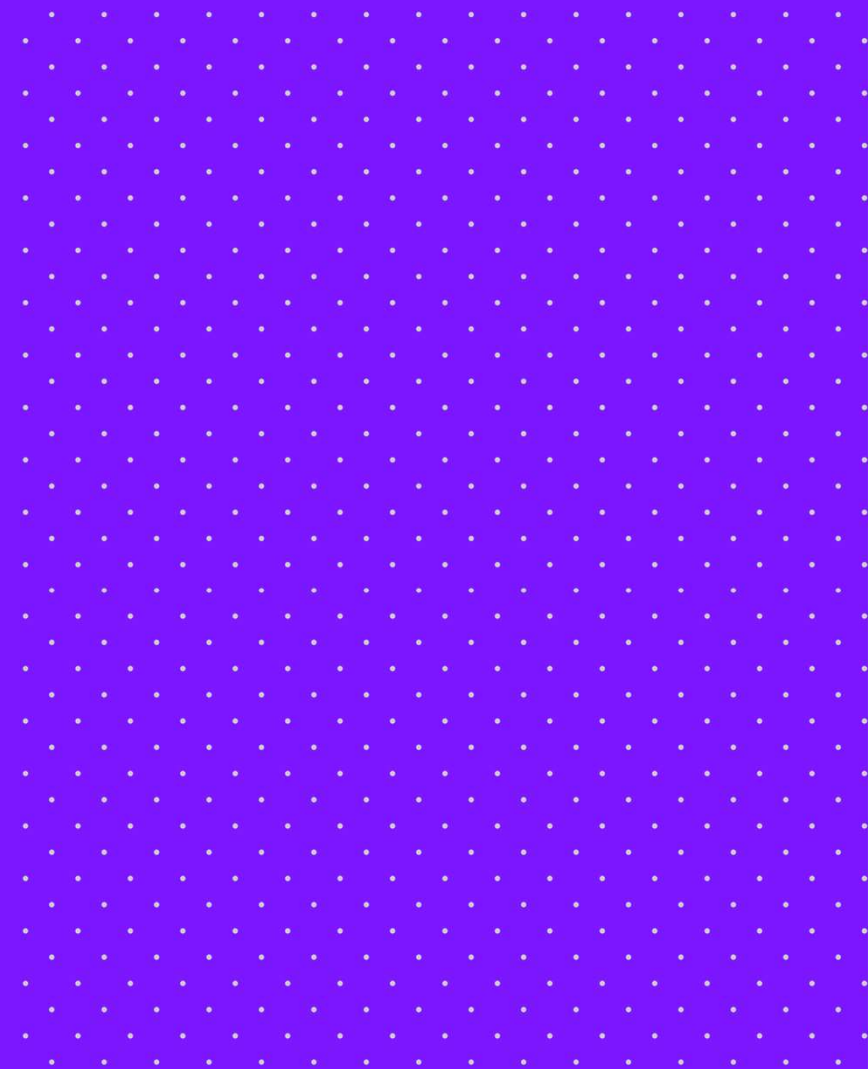
Fosnes inngikk OFU-kontrakt med Grannes VVS og NTNU/Senter for Idrettsanlegg og teknologi. Totalentreprise bygg utført av GL Bygg og totalentreprise tekniske anlegg av Grannes VVS.

**6 ganger mer innovasjon
hos leverandører som deltar**

Ofte hørt

- Regelverket hindrer utvikling og innovasjon
- Strengt og kompliserte krav skremmer leverandører
- Kostnader hindrer deltakelse , spesielt de mindre
- Bare de største leverandørene vinner i konkurransen
- De offentlige er lite interessert i små leverandører

La oss avlive noen myter

- Det er tolkningen av regelverket som hindrer utvikling og innovasjon
- Offentlige anskaffelser er ikke så kompliserte, og der er hjelp å få
- Kostnader hindrer noen fra deltakelse , spesielt de mindre bedrifter
 - hver 5. bedrift i Norge har 1- 4 ansatte
 - Disse står for store deler av utvikling og innovasjon
 - **NB ! Dette marked er viktig for offentlige aktører**
- Det offentlige trenger konkurranse for å oppnå de beste løsninger

dronefilm

Hvordan komme i posisjon?

Finne konkurransene

Hvor?

- Doffin
- Staten og kommunens hjemmesider
- Aviser
- Direkte henvendelser
- Salgsarbeid

Regelverket

Nasjonal terskelverdi 1.3 mill NOK

Grunnleggende prinsipper

- Forholdsmessighetsprinsippet
- Konkurransesprinsippet
- Likebehandlingsprinsippet
- Forutberegnelighet
- Etterprøvbarehet

Samarbeid mellom konkurrenter

- to eller flere foretak kan samarbeide om gjennomføringen av enkeltprosjekter hvor det inngis felles tilbud på hele eller deler av et prosjekt.
- Konkurrenter kan samarbeide dersom de som samarbeider ikke kan utføre oppgaven alene, på grunn av oppgavens størrelse eller kompleksitet.
- Samarbeid innenfor konsern vil alltid være tillatt

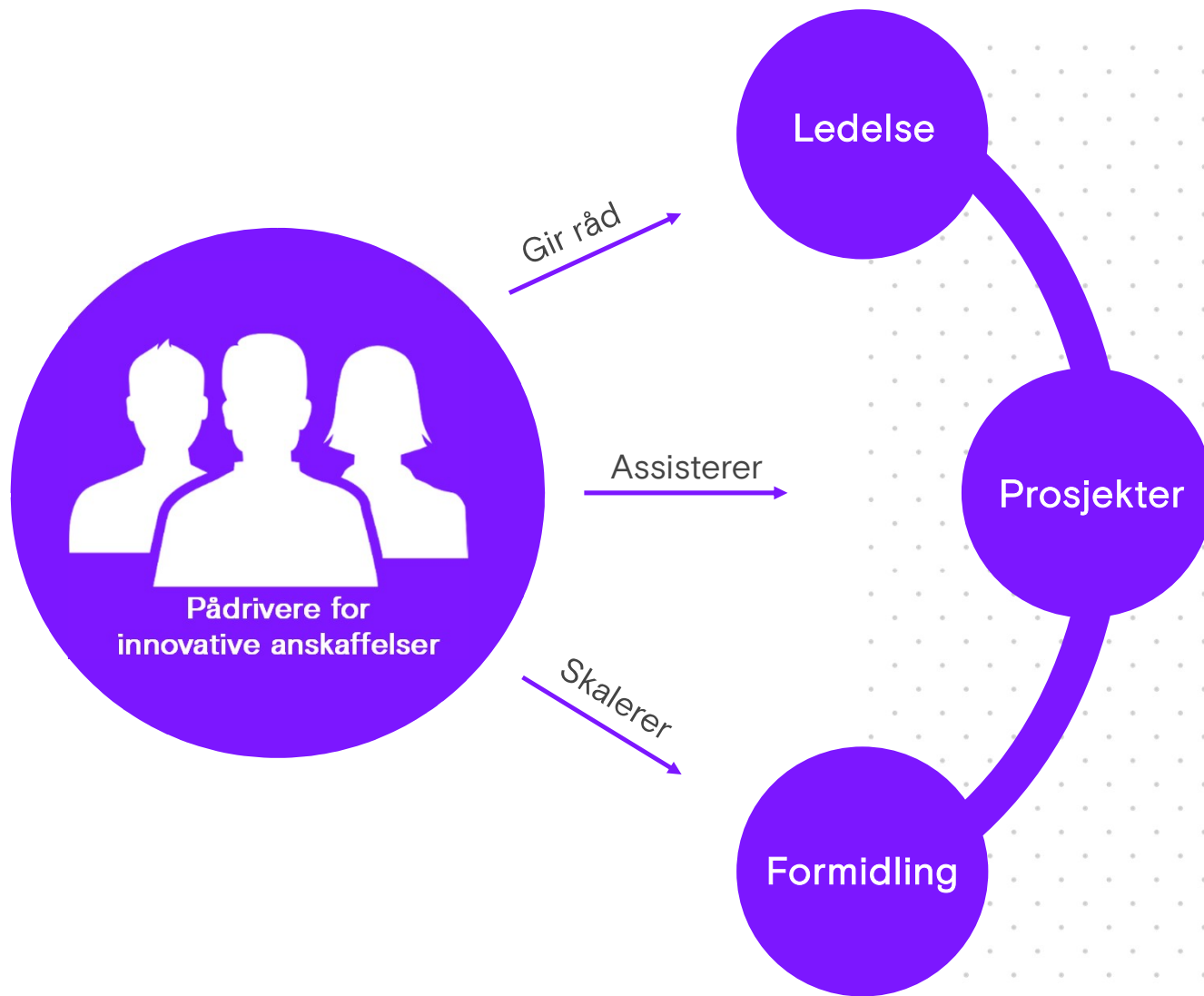

Nyttige tips!

- Les konkurransegrunnlaget nøye
- Still spørsmål om noe er uklart
- Hvilken løsning finnes i dag
- Er det noen som har kontrakten i dag – hvem er de
- Få noen andre til å kontrollere at alt er med i tilbudet
- Lever i tide og undertegn
- Delta aktivt i dialogaktiviteter
- Fremstå som en rådgiver / samarbeidspartner

**Hvordan gjennomføres en innovativ
anskaffelse, og hva er leverandørenes
«rolle»?**

Dialogbegrepet

Dialog med leverandøren før konkurranse

- info om planer og behov
- leverandører gir gode råd og viktige innspill for å åpne for nye løsninger til oppdragsgiver
- forberede konkurransegrunnlaget

Dialog med leverandøren i tilbudskonkurranser

- Avklare uklarheter, avvik, forhandlinger

Hva handler dialogen om ?

Finnes det
løsninger eller
må tjenesten
utvikles?

Er dette
interessant for
leverandørene?

Hvordan kan en slik
tjeneste integreres
med våre egne
leveranser?

Oslo kommune, Undervisningsbygg

Ventilasjon i skolebygg

Oslo og Bergen kommuner trengte nye ventilasjonsløsninger for skolebygg. Måtte være betydelig rimeligere både i anskaffelse og drift enn dagens løsninger.

Resultater

Sparer utgifter

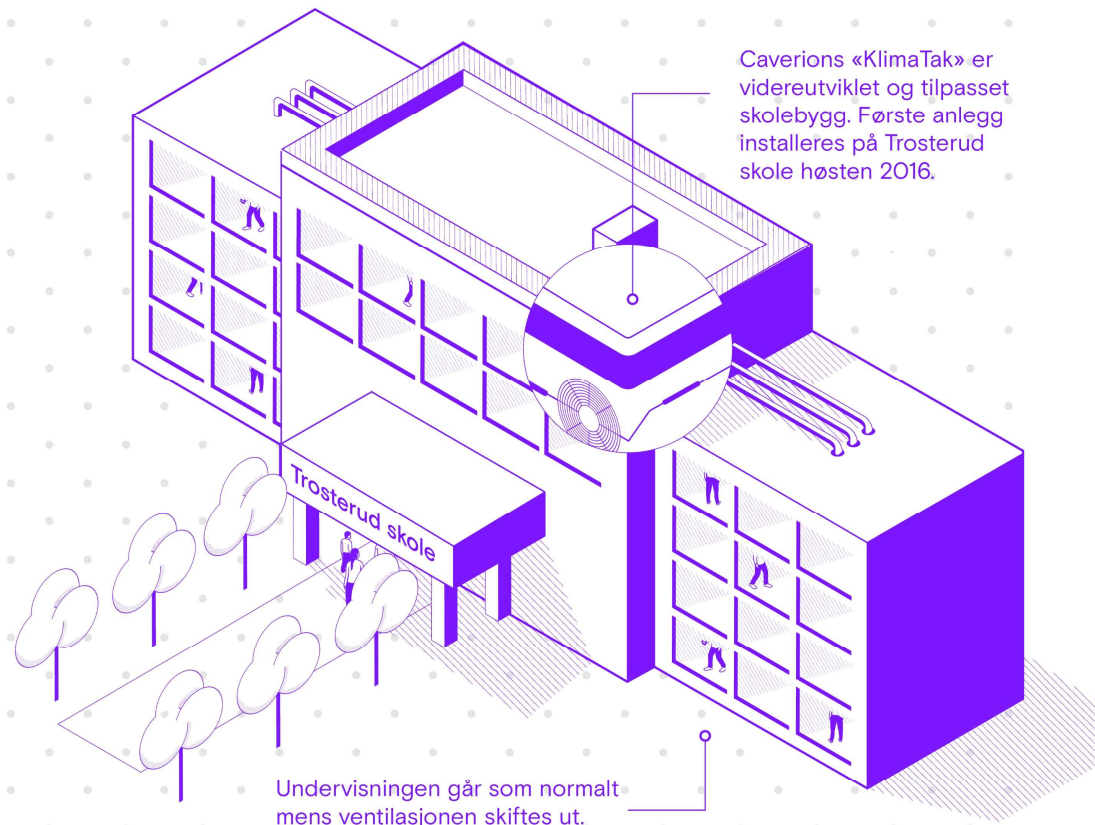
12 mill

på én eneste skole

Sparer miljøet

2,6 tonn CO2

bespart CO2-utslipp, per
km, per år per skole

Prosessen

Vurdere behov

Dårlig inneklima
Behov for ny ventilasjon
Kostbart med erstatningsskole

Planlegge og organisere

Forankret prosessen med innovativ anskaffelse i egen organisasjon

Dialog med markedet

Dialogkonferanse om behovet
Skriftlige innspill fra leverandører
Én-til-én-møter med leverandører

Gjennomføre konkurranse

Innovasjons-/idékonkurranse.
Caverion AS og Systemair AS vant konkurransen og ble premiert med 100 000 kroner hver.

Film Caverion

Formålet med leverandørdialog

- Presentere utfordringer og behov for markedet
- Innspill og idéer til mulige løsninger
- Bedre informasjon om hva som påvirker konkurransen
- Bruke informasjonen til å utforme et konkurransegrunnlag som åpner for mulighetene

Dialog er det motsatte av monolog. En *dialog* er ofte en løpende meningsutveksling for å skape forståelse og å utjevne motsetninger.

fra Store norske leksikon

Dialogkonferanse

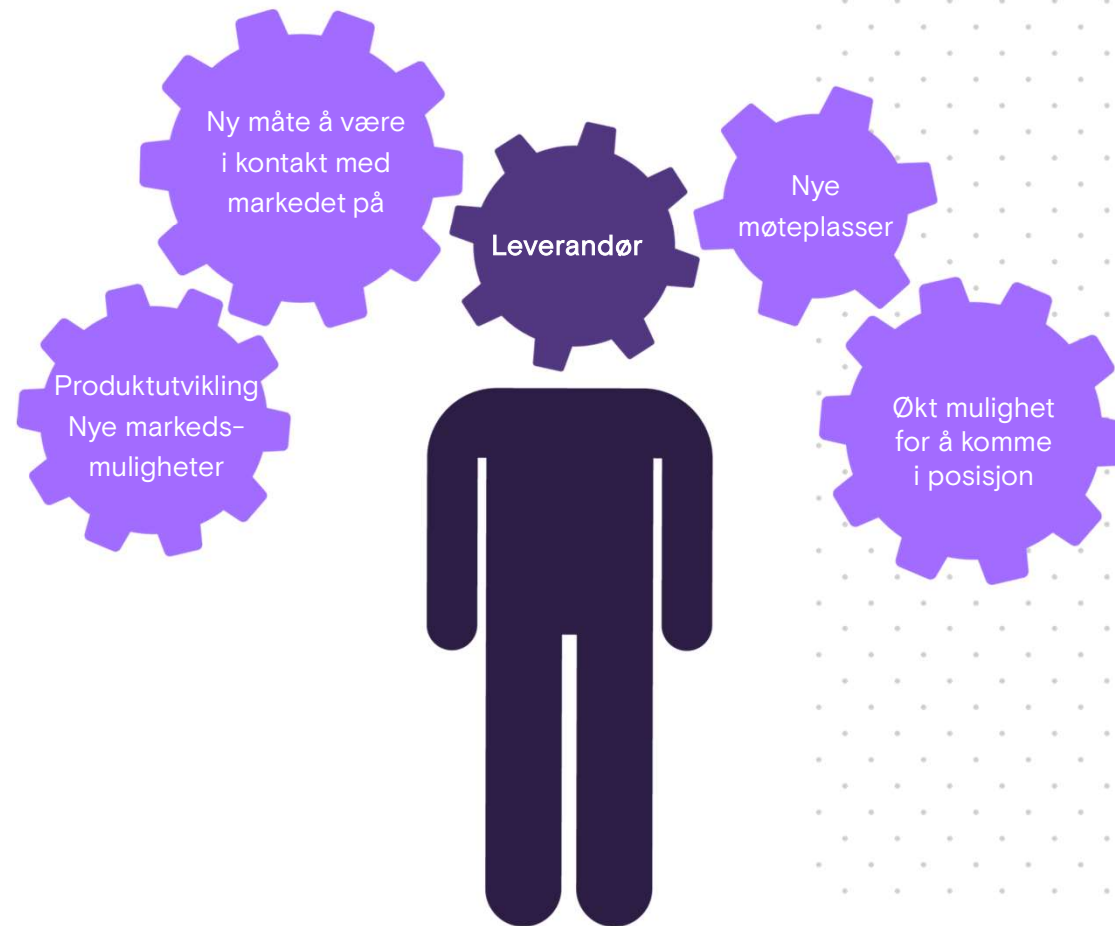
Tid	Tema
09.30	Registrering og kaffe
10.00	Innledning
10.15	Innovative anskaffelser
10.30	Behov og utfordringer
11.00	Pause
11.15	Velferdsteknologi i kommunen
11.30	Spørsmål og diskusjon

Det er lovlig å ha dialog med markedet så lenge du behandler leverandørene likt, unngår å gi urimelig konkurransefordel og ikke røper forretningshemmeligheter.

Difi – www.anskaffelser.no

Hva betyr tidlig dialog for dere leverandører?

Ulike typer dialogaktiviteter

Dialogkonferanse/dialogmøte

Workshop

Skriftlige innspill

Én-til-én møter (med oppdragsgiver)

Konkurransegrunnlag på høring

Hvordan delta i dialogaktiviteter?

Dialogkonferanser

- Lytt til behovene og utfordringene
- Still spørsmål
- Gi tilbakemeldinger
- Vær aktiv, snakk med andre leverandører
- Bygg konstruktive allianser

Én til én – møter

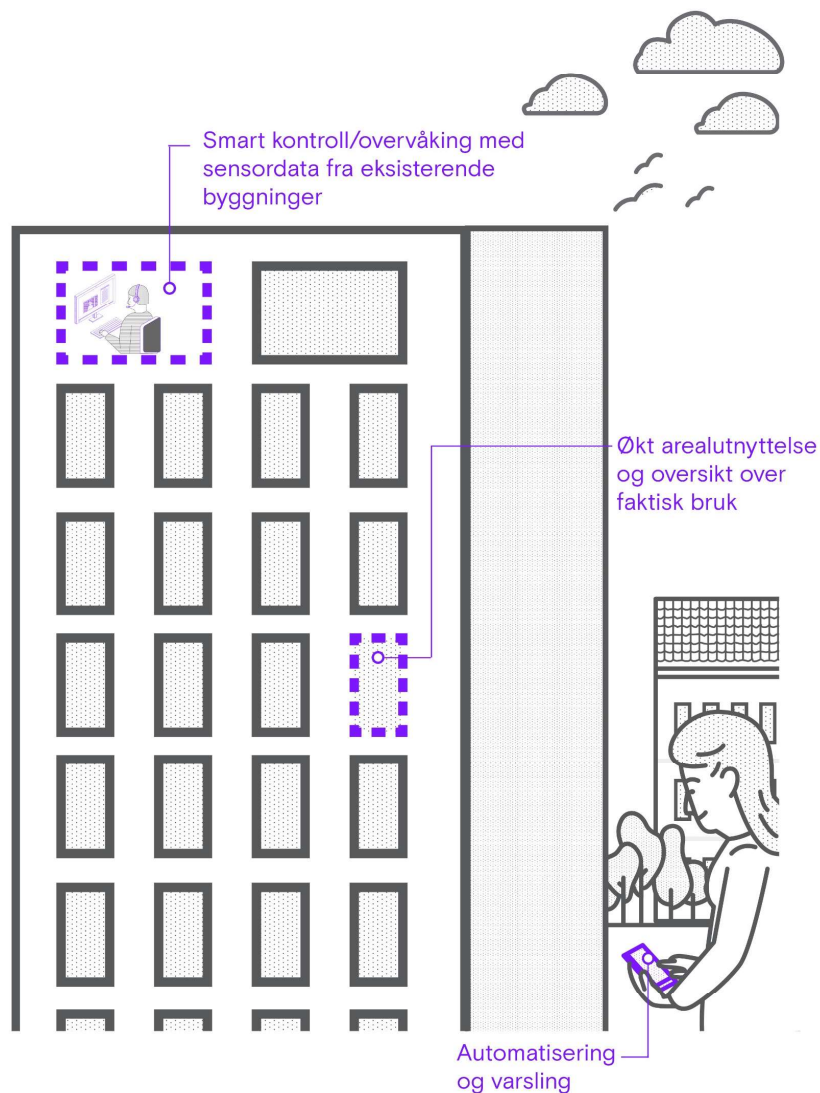
- Presenter ideer og løsning, kom med innspill
- Avstem
- Ikke bruk dette som «salgsmøte»
- Ikke vær redd for å foreslå andre eller nye løsninger oppdragsgiver ikke har tenkt på

Bergen kommune

Smart drift og forvaltning av bygg

Bergen kommune deltar i et innovasjons-
partnerskap med støtte fra Innovasjon
Norge, Difi og leverandørprogrammet der
de har fått innvilget inntil åtte millioner for å
utvikle innovative løsninger for kommunens
eiendommer. Med en million kvadratmeter å
boltre seg på, er det rom for smarte løsninger.

1000
bygg -
10 000
muligheter

Innovasjonspartnerskap

1

Oppstart

Behovsavklaring,
brakerundersøkelser og
prosjektorganisering

2

Dialog

Dialog med leverandører
og eksperter

3

Konkurranse

Utlysning, tilbud,
forhandlinger
og kontakt

4

Utvikling

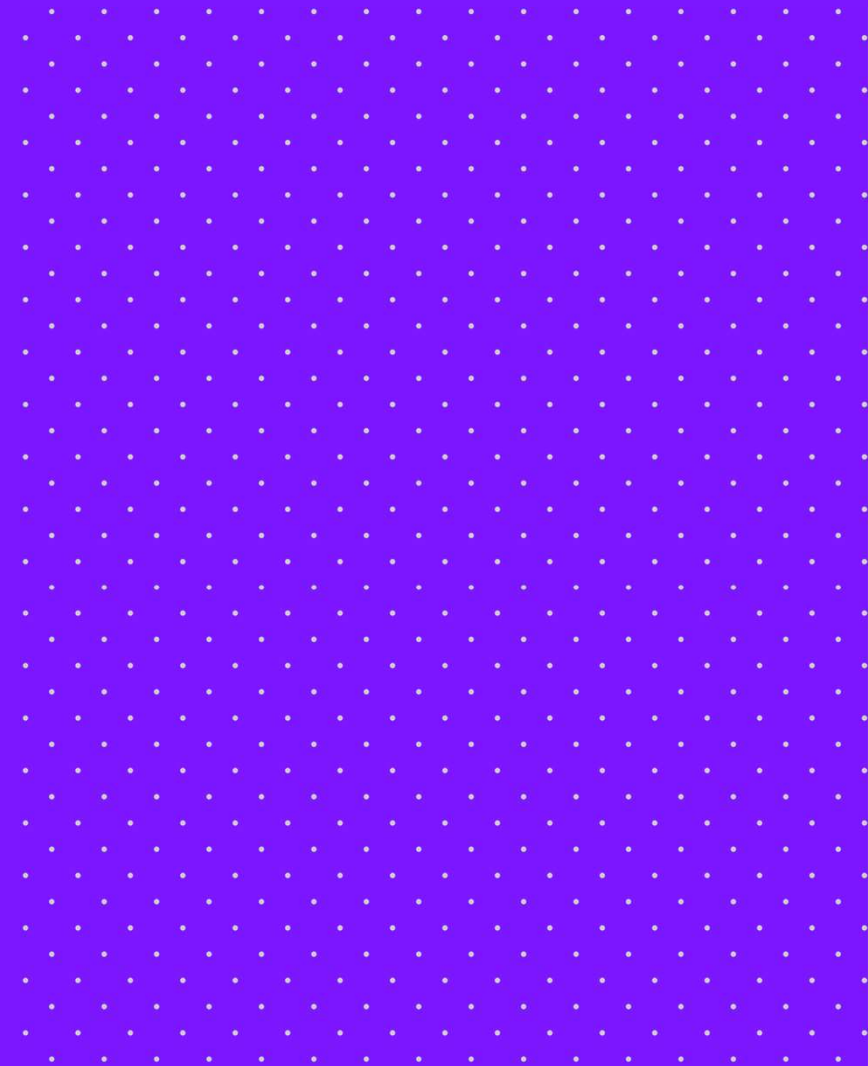
Innovasjons-
partnerskap

5

Kjøp

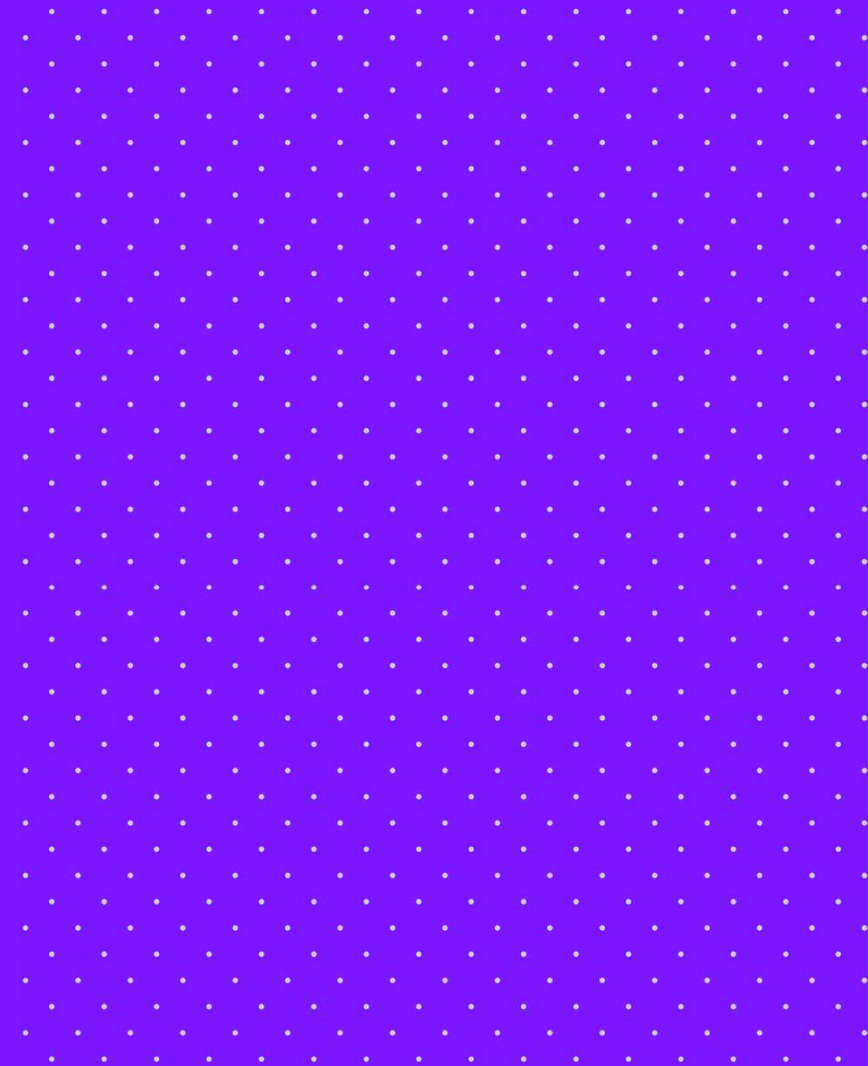
Svar på ofte stilte spørsmål

- Dialogkonferansen, skriftlig innspill og én til én møter er *ikke* en del av den påfølgende konkurransen
- Innspill og én til én møter er et *ønske* om dialog, men ikke et *krav* for senere deltakelse i en eventuell konkurranse
- Ønsker innspill på muligheter og tilnærmingsmåter – ikke nødvendigvis ferdige løsninger
- Ideer og innsikten fra innspill og én til én møter distribueres ikke videre til andre leverandører

Refleksjon

1. Hvor mye kan du dele med andre på dialogkonferanse?
2. Hvor mye bør du dele med oppdragsgiver?
3. Kommer andre til å stjele løsningene mine?

PAUSE
15 min.

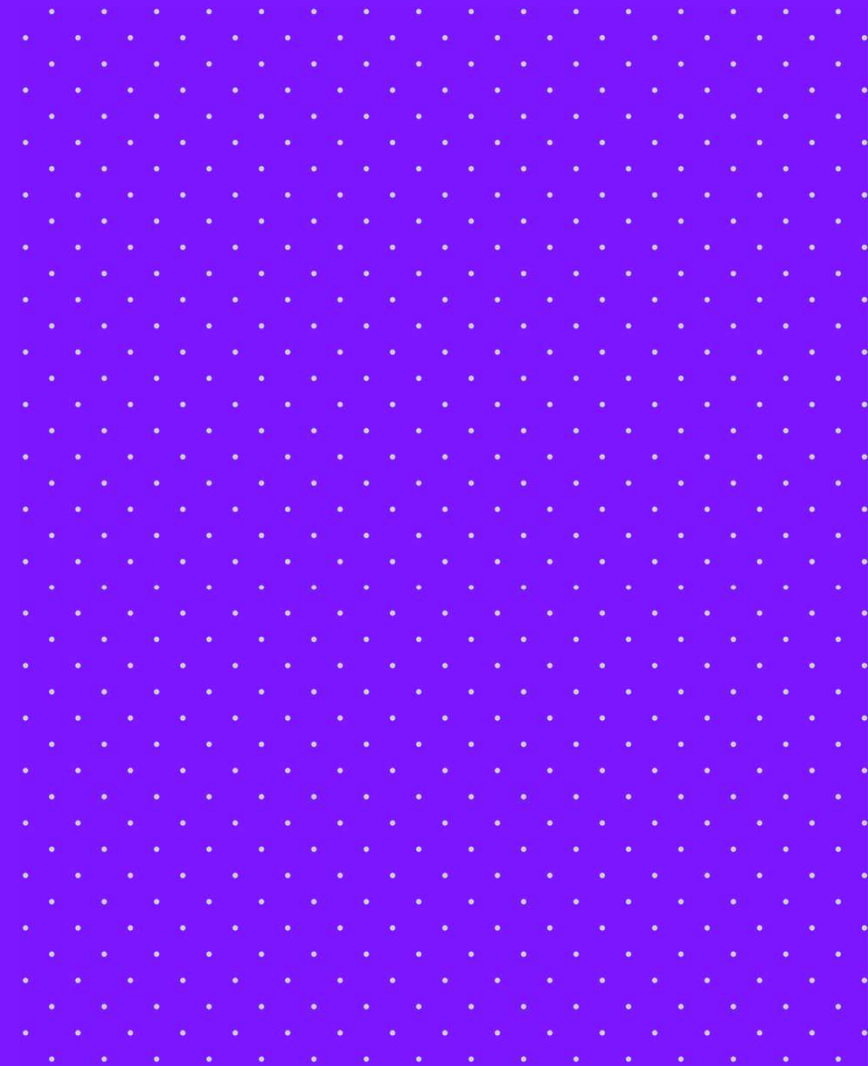
Denne måten å jobbe på utfordrer holdninger, tankesett og forretningsmodeller på begge sider av bordet. Den bringer oss framover.

Leverandør av velferdsteknologi

Vi har gått fra å være redde for å ha dialog med markedet, til å være redde når vi ikke har gjort det.

Offentlig innkjøper

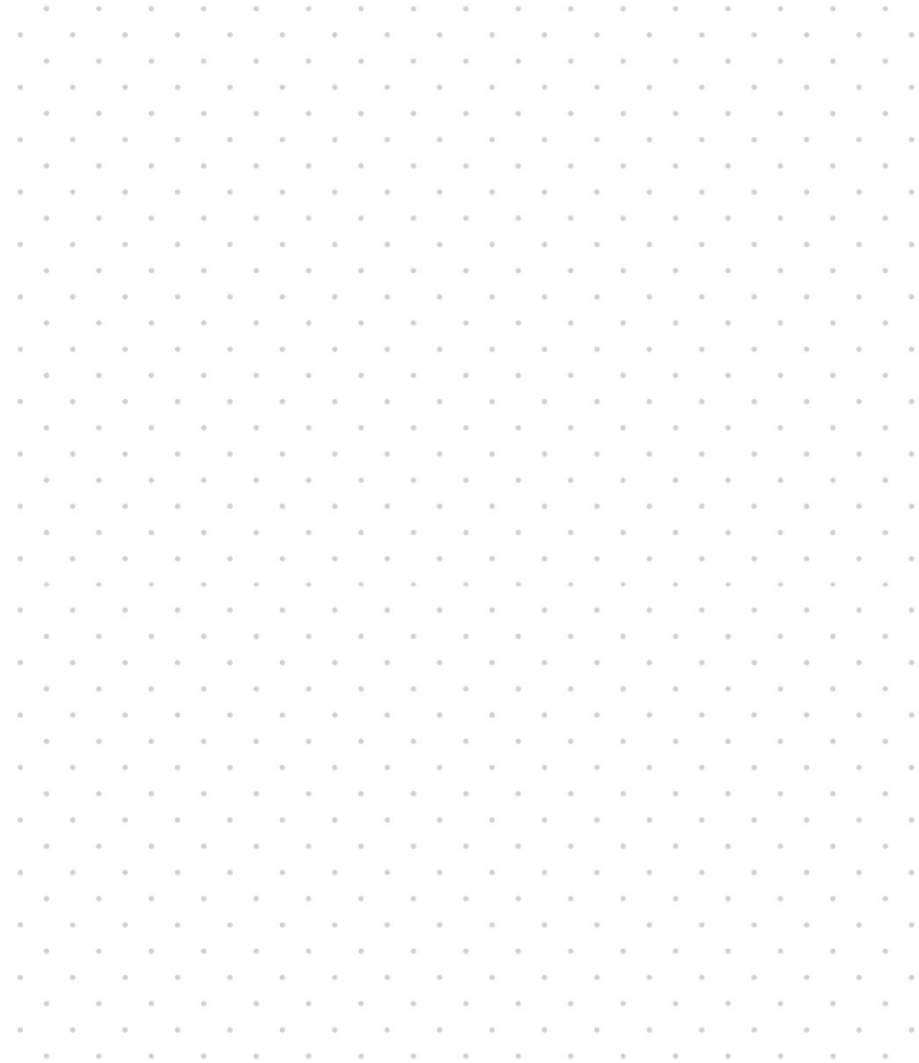
Hva er fellesanskaffelser?

- Når flere med samme behov går sammen om å utfordre markedet for å få opp nye løsninger
- Felles prosess om behovsavklaring og møte med markedet
- Tydelig eierskap hos de offentlige virksomhetene

Hvorfor fellesanskaffelser?

- Større innovasjonshøyde
- Forente krefter gir markedsmakt til å få opp nye løsninger
- Muligheter for serieproduksjon – et større marked
- Vi får flere i gang, raskere

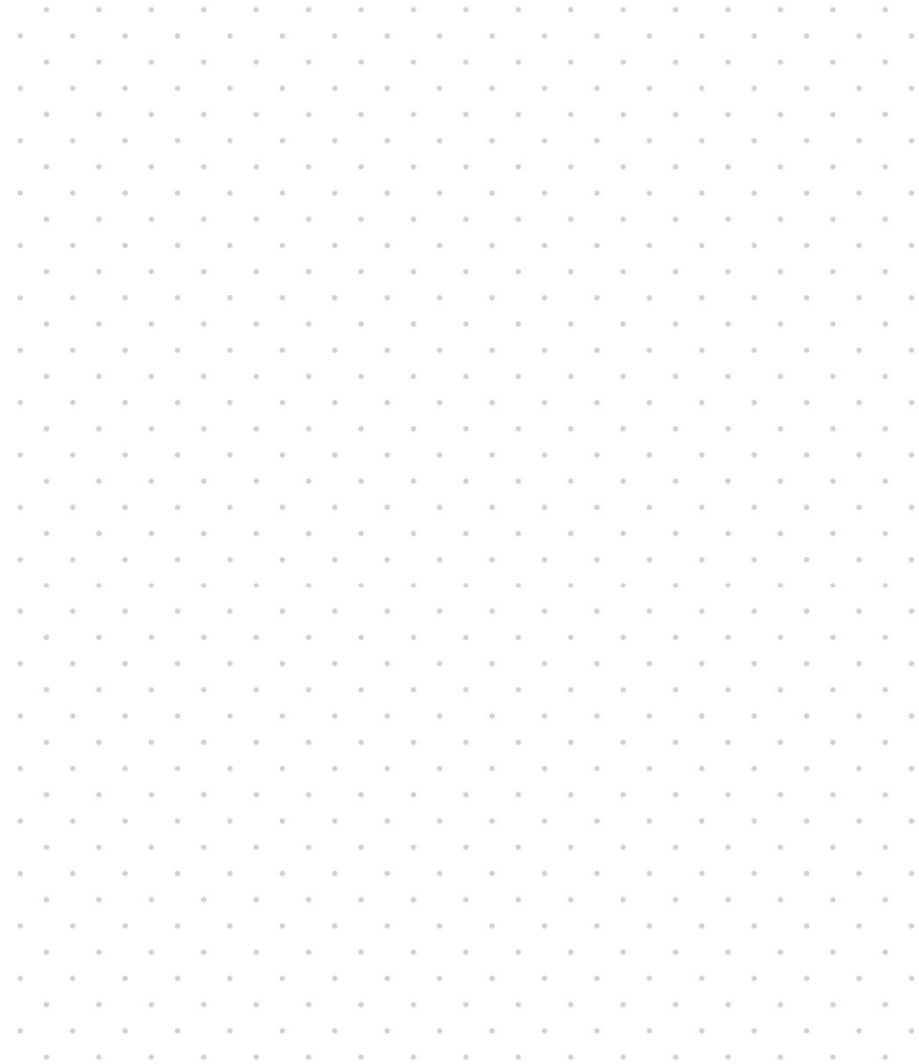

Hva samarbeider kommunene om?

- Behovsfasen
- Organiseringa
- Dialogen
- Konkurransesgrunnlag

Resultat:

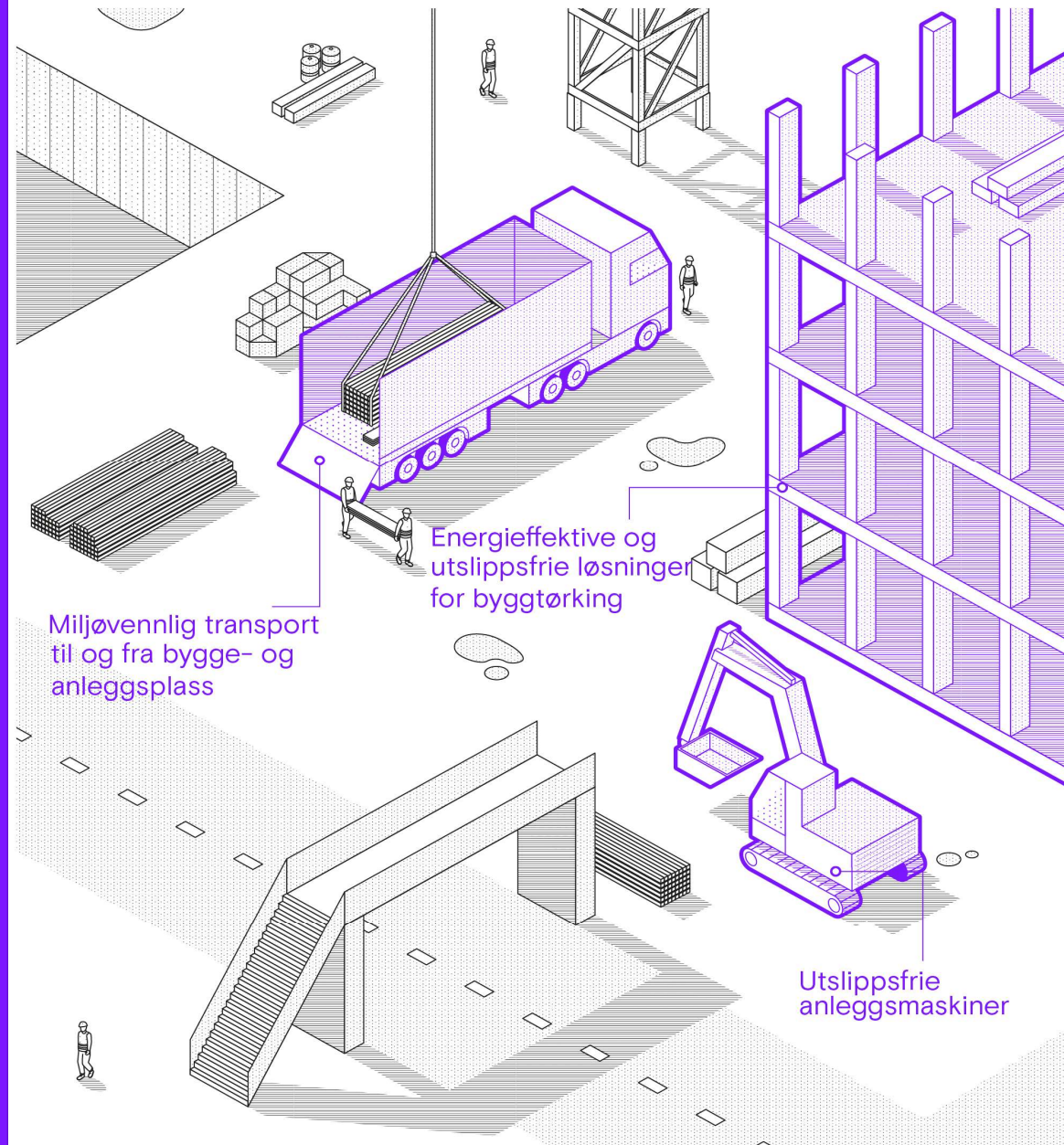
- Mange velger å anskaffe sammen, andre velger å ta kunnskapen fra prosessen inn i egne anskaffelser

Fellesanskaffelser

Utslippsfrie bygge-
og anleggsplasser

**Utslippsfrie løsninger for
anleggsmaskiner,
byggtørking og transport
til og fra byggeplass**

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Utslippsfrie hurtigbåter

Trøndelag fylkeskommune skal ut med nye anbud på hurtigbåt-samband for perioden 2020-2024 og ønsker i forkant av disse å bidra til utvikling av nye energikilder for båtene.

Prosjektmål

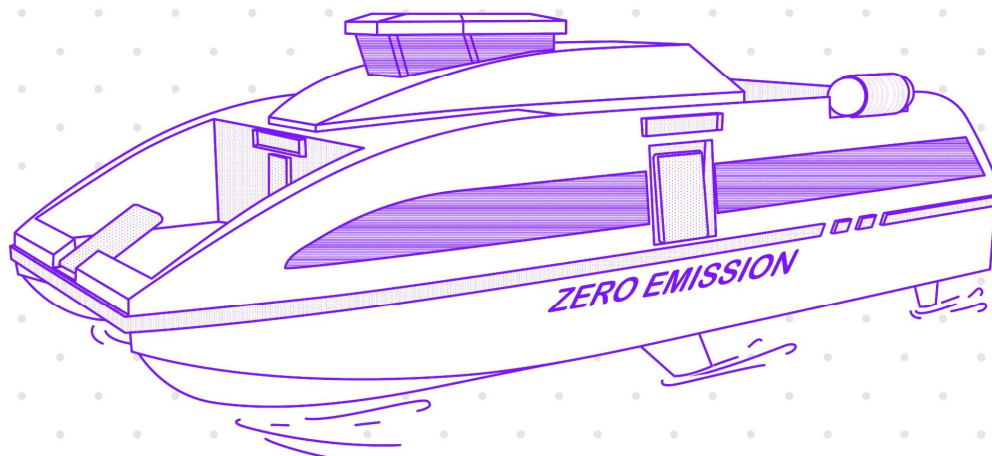
40%

utslippsreduksjon i fylket

50%

utslippsreduksjon i fylkets egen virksomhet

Hurtigbåter har en hastighet på over 30 knop eller omlag 55 km/t.

Før-kommersiell anskaffelse

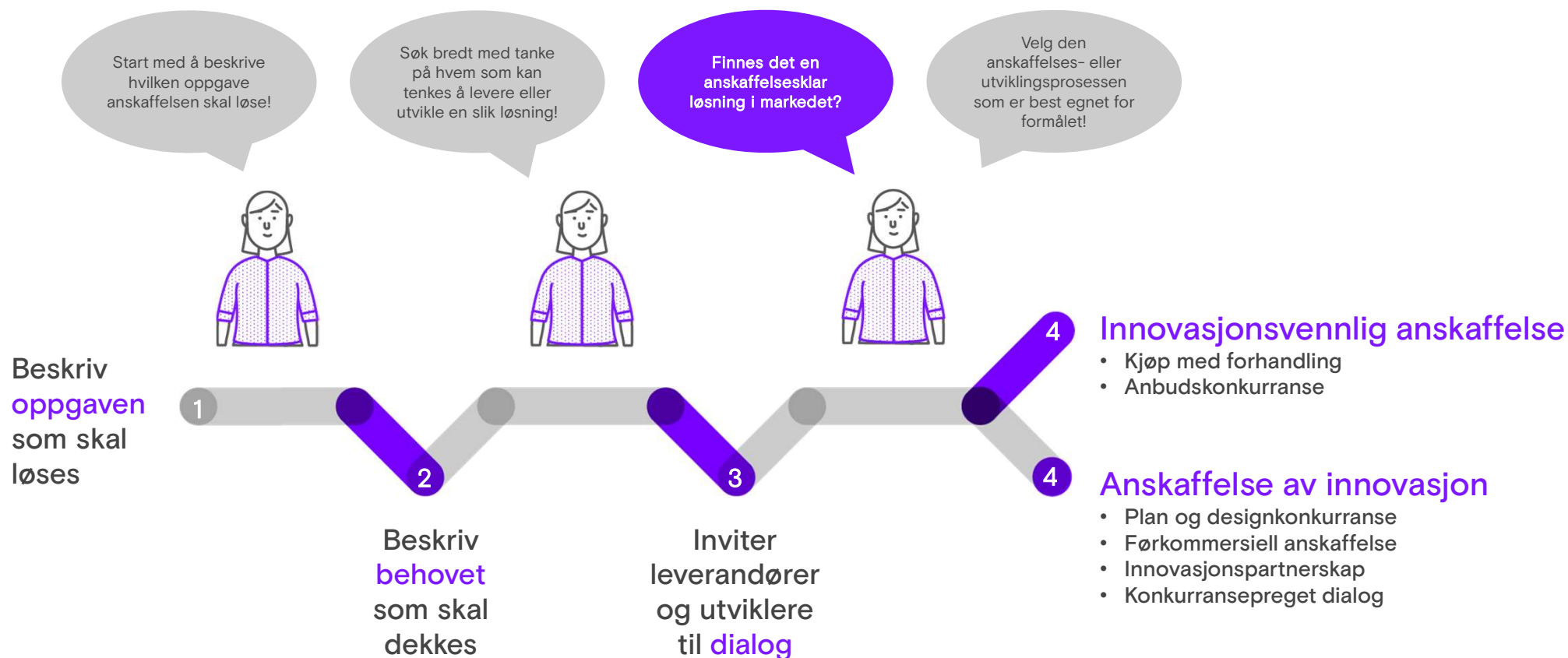

Film:
Felles anskaffelse av
velferdsteknologi

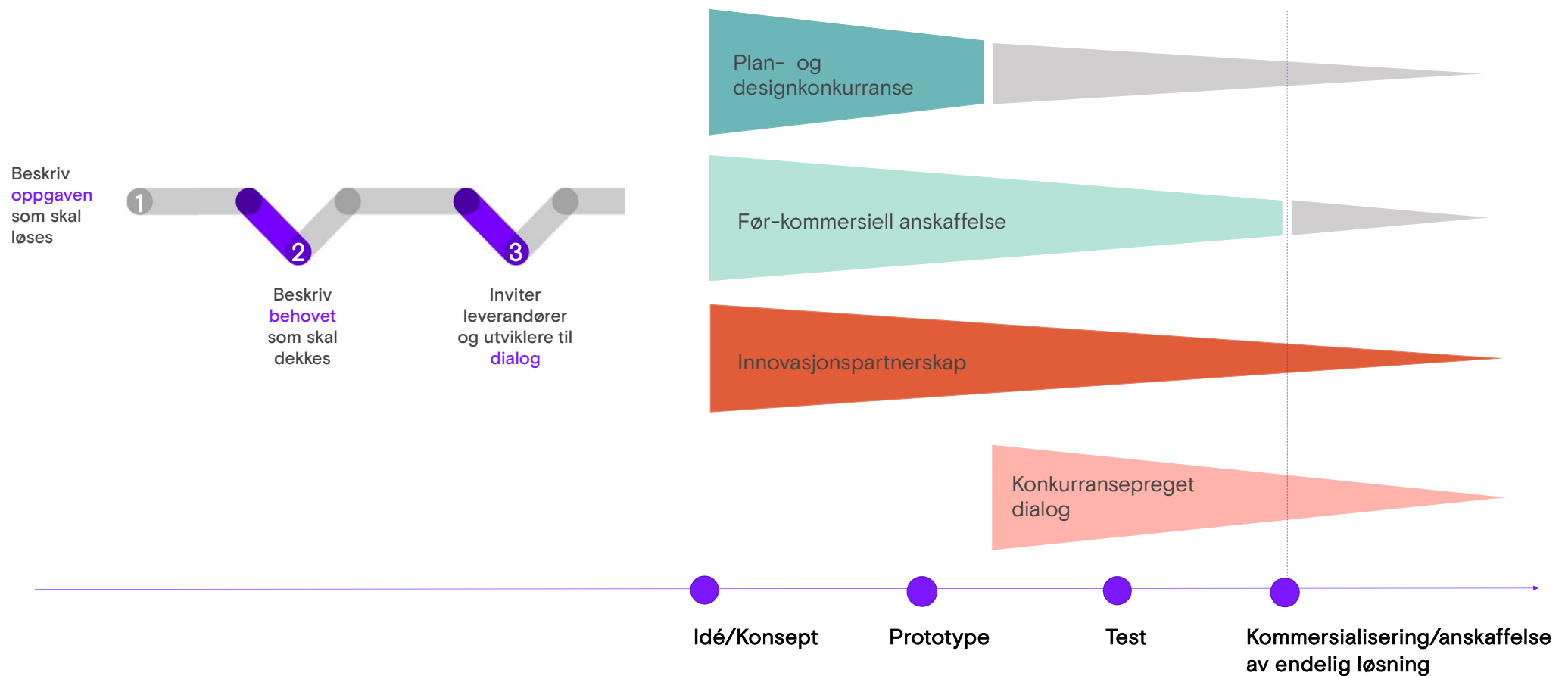

Utvikling og virkemidler

Ulike prosesser

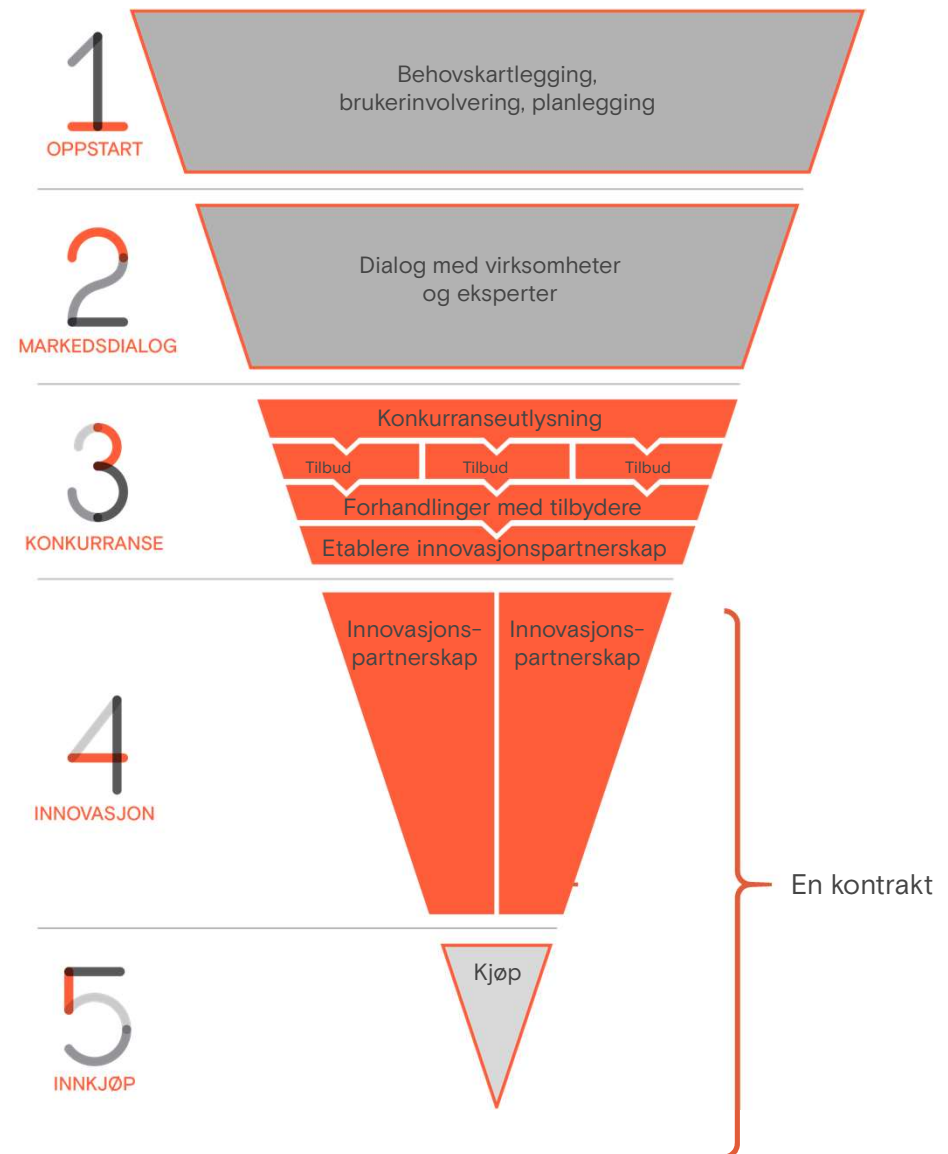

Metoder for gjennomføring av utviklingsprosjekter

Innovasjons- partnerskap

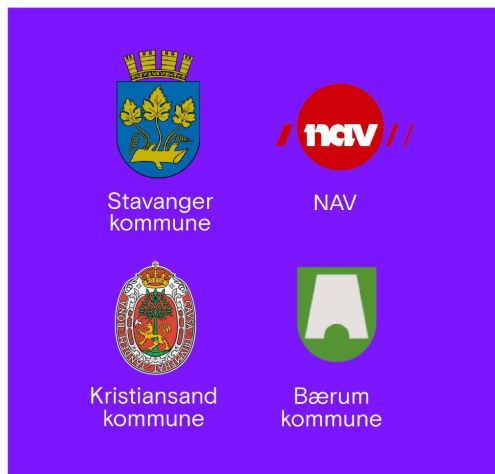
- Ny prosedyre, med mulighet for utviklingsmidler fra Innovasjon Norge (konkurranse om midler)
- Utvikling og kjøp i en og samme kontrakt.
- Leverandører konkurrerer om innovasjonspartnerskapene
- Avskalling underveis, med mulighet til å flere parallelle innovasjonspartnerskap

Felles anskaffelse av innovasjon

Aktivering og egenmestring

Stavanger kommune går sammen med Bærum kommune, Kristiansand kommune og NAV i Norges første innovasjonspartnerskap og utfordrer markedet på løsninger for aktivisering og egenmestring.

Aktivering og egenmestring handler om å utvikle helt nye løsninger som bidrar til at brukerne er motivert for å fortsette med aktiviteter og trening på egenhånd.

Innovasjonspartnerskap

1
Oppstart

Behovsavklaring,
brugerundersøkelser og
prosjektorganisering

2
Dialog

Dialog med leverandører
og eksperter

3
Konkurranse

Utlysning, tilbud,
forhandlinger
og kontakt

4
Utvikling

5
Kjøp

Innovasjons-
partnerskap

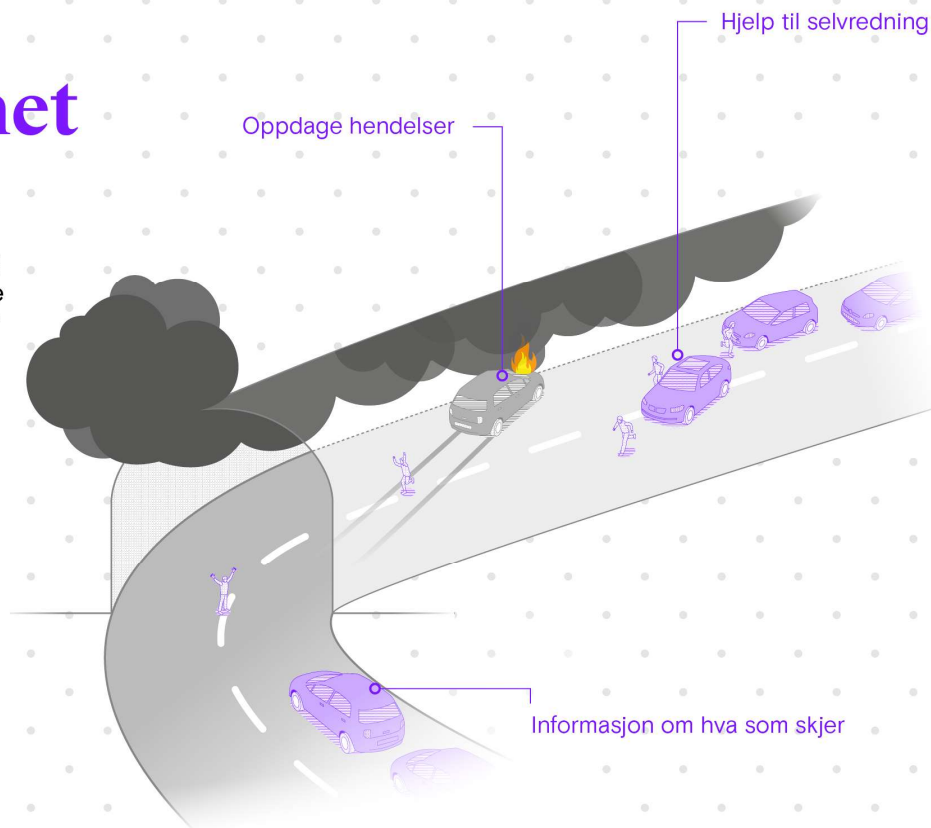
Statens vegvesen

Tunnelsikkerhet

Statens vegvesen har en O-visjon for et transportsystem uten hardt skadde og drepte. Som ett av flere tiltak inviterer de markedet med på innovasjonspartnerskap der målet er å utvikle løsninger som kan begrense skadeomfanget når uhellet først er ute og legge til rette for selvredning.

"Vi ønsker å utvikle løsninger sammen med markedet som gjør det mulig å oppdage og gi informasjon om hva som skjer, og hva man bør gjøre dersom det oppstår hendelser i tunnel."

Prosjektleder Harald Buvik
Statens vegvesen

Innovasjonspartnerskap

1
Oppstart

Behovsavklaring,
brukerundersøkelser og
prosjektorganisering

2
Dialog

Dialog med leverandører
og eksperter

3
Konkurranse

Utlysning, tilbud,
forhandlinger
og kontakt

4
Utvikling

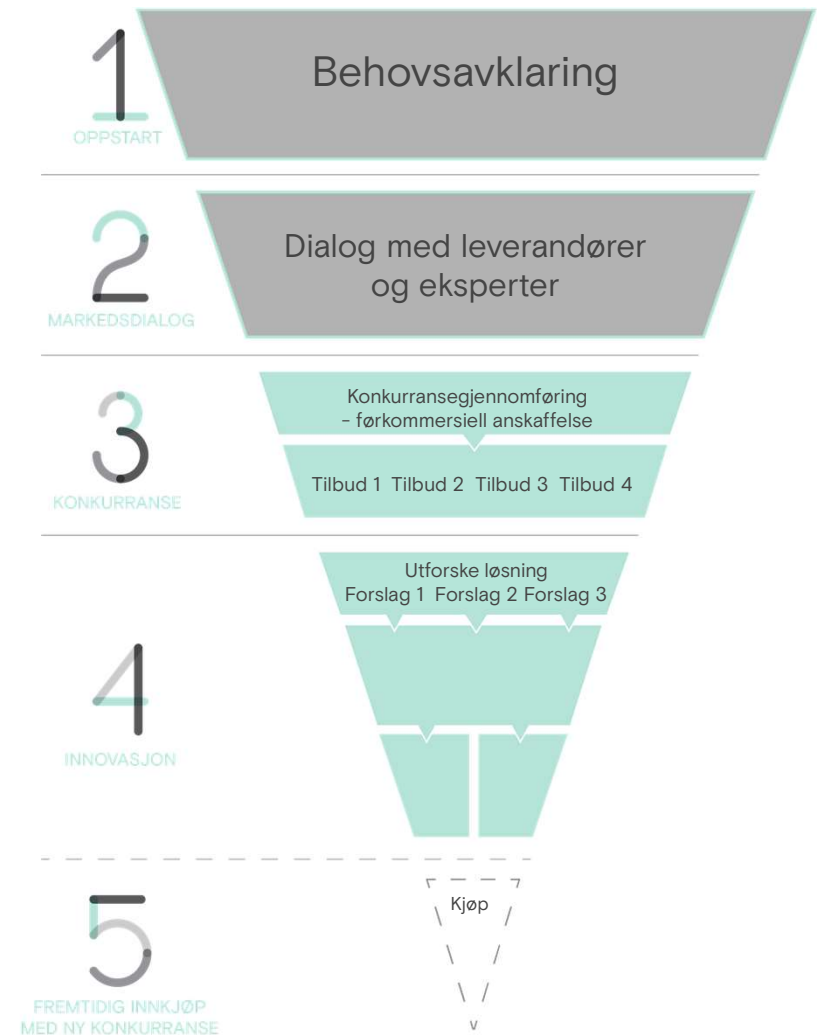
Innovasjons-
partnerskap

5
Kjøp

Førkommersiell anskaffelse

Starten på dette kan være forskjellig

- Oppdragsgiver inviterer
- Leverandør banker på døra

Fou unntak

<https://www.innovasjon Norge.no/fou>

<https://www.anskaffelser.no/verktoy/mal-unntakshjemmel-fou-prosjekter>

Oslo Kommune, Vann- og avløpsetaten

NoDig - gravefri tilkobling til vannledning

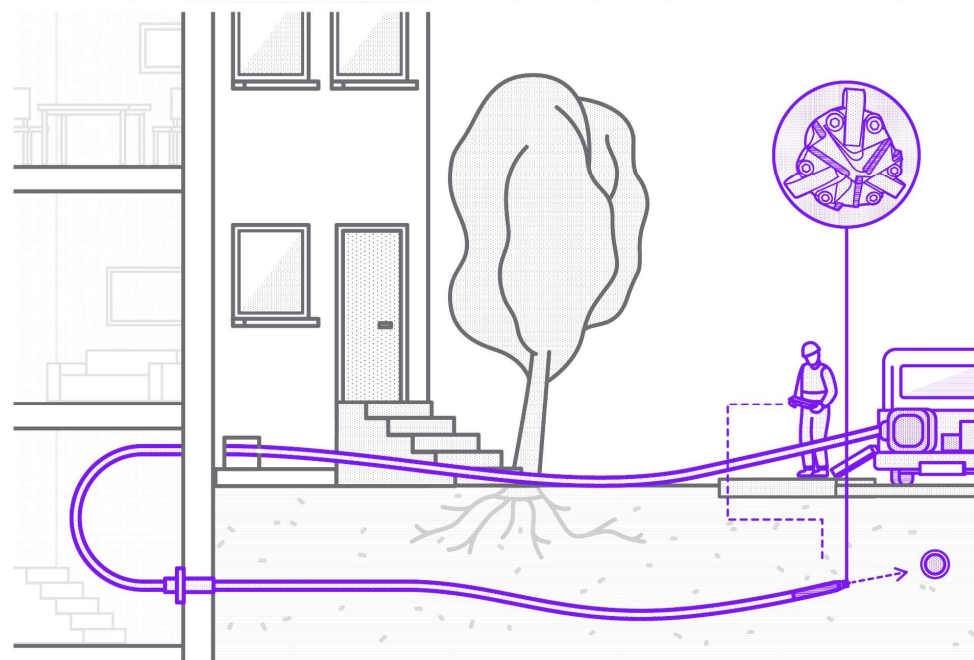
Oslo kommune ønsket et gravefritt system for å koble bygårder til nye hovedvannledninger.

 40%
reduerte
kostnader

 40%
sparte
arbeidstimer

 50mrd
ved skalering
til hele landet

Informasjonen fra kommunale
bygningene samlet på én
driftsportal

Proessen:

1

Behov

Enormt behov for å skifte ut vannledninger. Hver krone spart kan gi mer ny vannledning. Ingen kjent, gravefri løsning.

2

Dialog

Kommunen, sammen med Leverandørutviklingsprogrammet, igangsatte prosess. Kjerneteam hos Vann- og avløpsetaten. Flere dialogaktiviteter i 2014

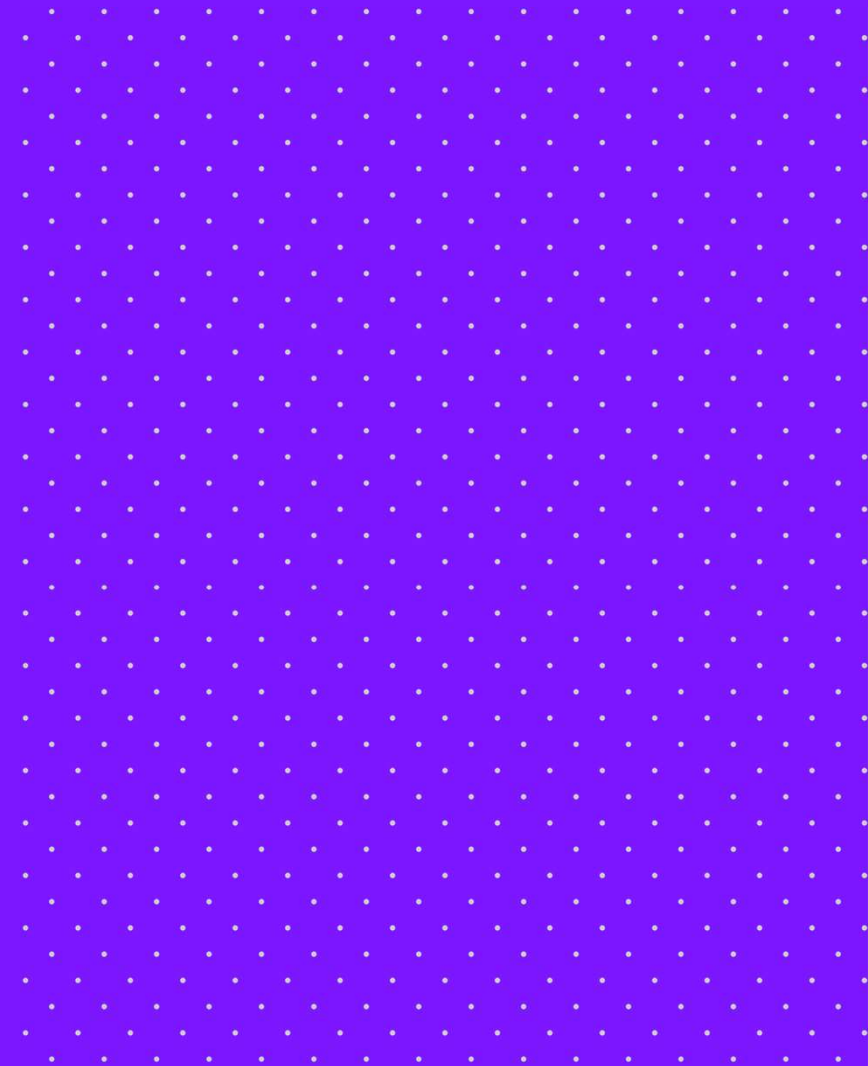
3

Gjennomføring

Norges første (landbaserte) før-kommersielle prosess der det er konkurranse i utvikling og testfasen. To løsninger i test høsten 2016. Løsningen kommersielliseres nå i 2018

Innovasjonskontrakt

- Mulighet for å starte utvikling direkte med en offentlig aktør uten kunngjøringsplikt
- Før-kommersielle anskaffelser er en metode for anskaffelse av forsknings- og utviklingstjenester i henhold til unntaksbestemmelsen
- Den endelige anskaffelsen av ny løsning må offentliggjøres i en separat konkurranse etter utvikling og testing

Virkemidler

Det raskeste og enkleste er å finansiere utvikling med virksomhetens egne midler i spleiselag med den offentlige aktør

Alternativet er å benytte seg av eksterne **virkemidler**. Dette er penger som skal stimulere utvikling og gi risikoavlastning til prosjekter som ikke nødvendigvis kommer i mål.

**Hvordan komme i posisjon og
nyttige tips**

Hva sier de leverandørene som har deltatt i innovative anskaffelser

Dialogaktivitetene er nyttige, og ja, vi blir motivert til å innovere (33%)

Ny praksis kan være vanskelig å forstå, hva er egentlig vår rolle?

Noen ganger føler vi at vi gir mer enn vi får tilbake...

Det er ressurskrevende å stille på mange like prosesser, kan man bli flinkere til å samordne dialogaktiviteter?

«Leverandører
i innovative
anskaffelser
innoverer
mer.» Menon

Leverandører som ikke innoverer står i fare for å bli irrelevant

1. Man slutter å lytte til markedet.
2. Man elsker sin egen teknologi.
3. Man tør ikke kanibalisere på egne produkter.
4. Man skjønner ikke kundens behov.

Kilde: Fra Aftenposten 19. oktober 2014 – Tor W. Andreassen, Norge Handelshøyskole

Fire årsaker til at nye utfordrere ser dagens lys

Som også passer godt som "leverandørens rolle i offentlige anskaffelser"

1. Man lytter til og "leser" markedet.
2. Man setter seg inn i kundens behov.
3. Man bygger faglig integritet og er åpne for samhandling.
4. Man styrker sin relasjonskompetanse

En god relasjonsbygger?

- 1) har et tydelig mål med kontaktarbeidet
- 2) kjenner sin faglige og personlige integritet
- 3) er opptatt av å gjøre kontaktene sine gode
- 4) fremhever betydningen for kontaktene
- 5) jobber med de riktige personene i de riktige miljøene
- 6) har en god strategi og plan
- 7) opptrer troverdig

NHO

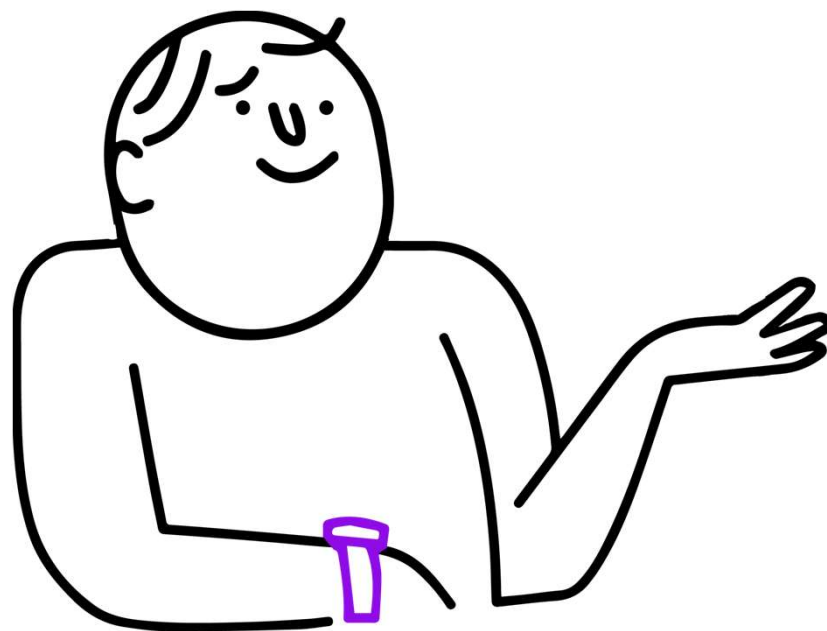
2011

© Hernandez

Nyttige tips!

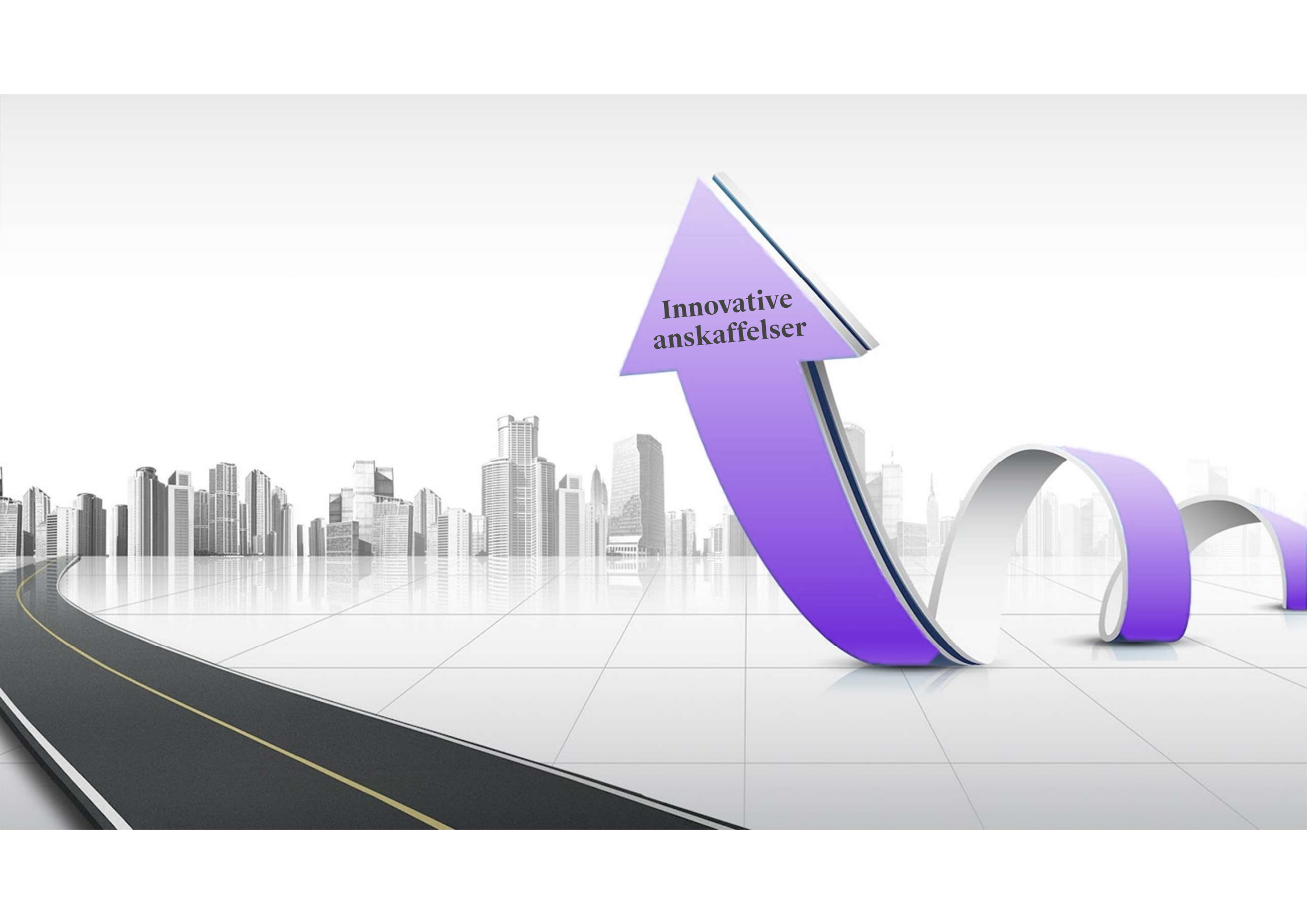
- ☐ Hold deg orientert
- ☐ Vær der når det skjer
- ☐ Forbered deg
- ☐ Sørg for god kjennskap og forståelse av behovet
- ☐ Gi innspill til hvordan din bedrift kan løse behovet
- ☐ Ikke vær redd for å foreslå helt nye løsninger
- ☐ Bygg relasjoner
- ☐ Spill kunden din god
- ☐ Søk samarbeidspartnere ved behov

Stat og kommune kommer i stadig større grad til å etterspørre nye løsninger til morgendagens behov

Er dere klare til å være med på reisen?

**Innovative
anskaffelser**

Grip muligheten!

Innovative anskaffelser

Nasjonalt program for
leverandørutvikling

innovativeanskaffelser.no